

– PZPPE – Prognoza ooś v. 0

Zespół autorski:

Monika Michałek, Helena Boniecka, Paulina Brzeska-Roszczyk,
Paweł Janowski, Tomasz Kuczyński, Agnieszka Gajda, Iwona Zaboroś, Magdalena Bieńska

Instytut Morski, Uniwersytet Morski w Gdyni

Projekt Planu
zagospodarowania przestrzennego
akwenów portu morskiego
w Elblągu

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Uwarunkowania formalno-prawne

- Art. 46; art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. 2021, poz. 247)
- Uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska (RDOŚ) w Olsztynie oraz Warmińsko-Mazurskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym
- Wymagania określone przez Zamawiającego w Opisie Przedmiotu Zamówienia

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

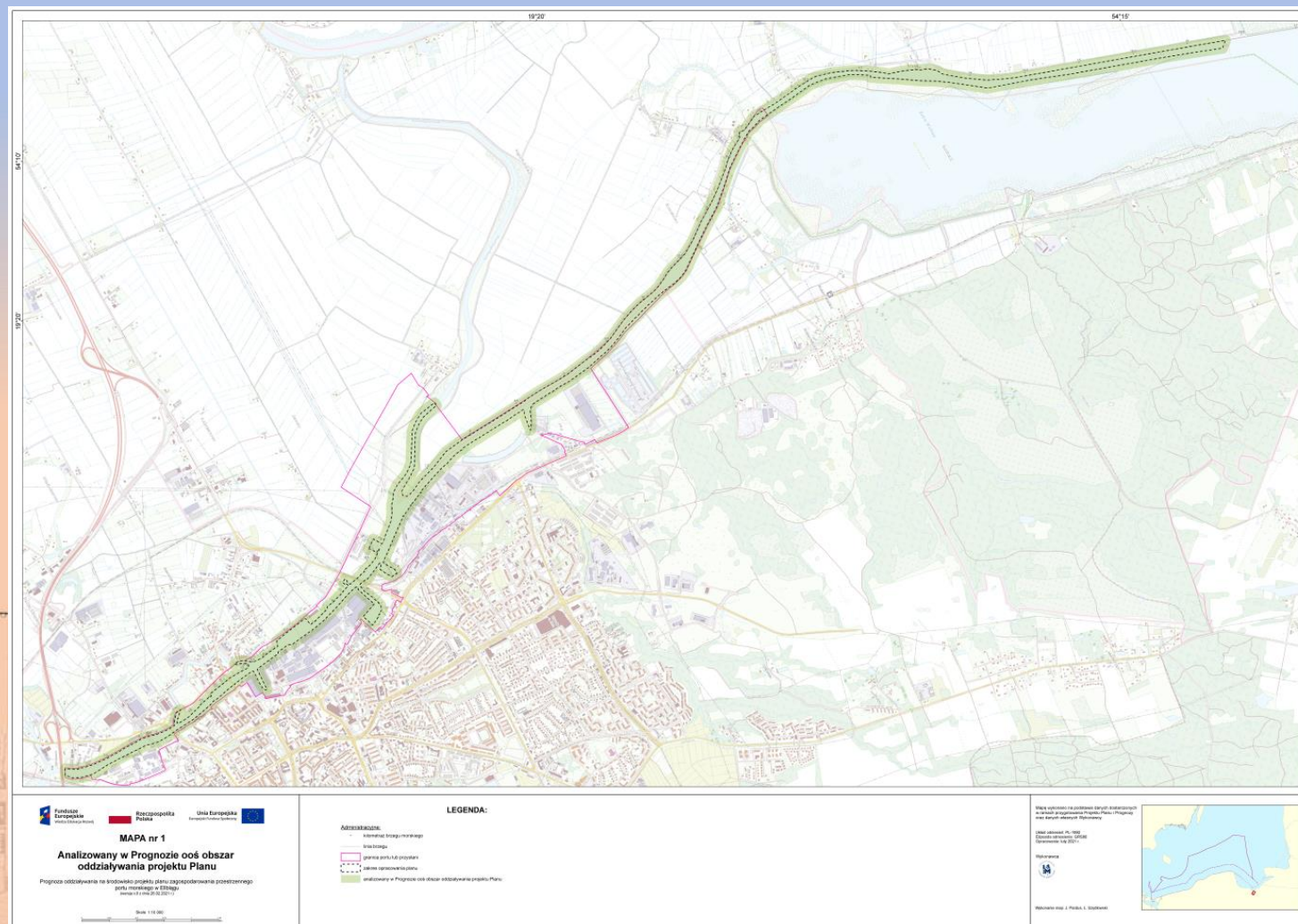

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Obszar oddziaływania

Główne założenia metodyczne

- Nie prowadzono badań środowiskowych. Dokument Prognozy przygotowano na podstawie materiałów publikowanych i niepublikowanych dot. analizowanego obszaru,
- Uwzględniono obowiązujące przepisy prawa krajowego w zakresie sporządzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz informacje zawarte w regulacjach prawnych właściwych dla ochrony środowiska i obszarów objętych ochroną,
- Przyjęto założenie, że podstawą strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest charakterystyka jego stanu a w Prognozie na poziomie strategicznym rozważa się korzyści i zagrożenia wynikające z planowanego dokumentu,
- Rola niniejszej strategicznej oceny jest rozumiana jako włączenie aspektów środowiskowych na jak najwcześniejszym etapie planistycznym.

Główne założenia metodyczne

Analizę i ocenę stanu środowiska dla obszaru objętego oddziaływaniem projektu Planu przeprowadzono w zakresie następujących elementów*:

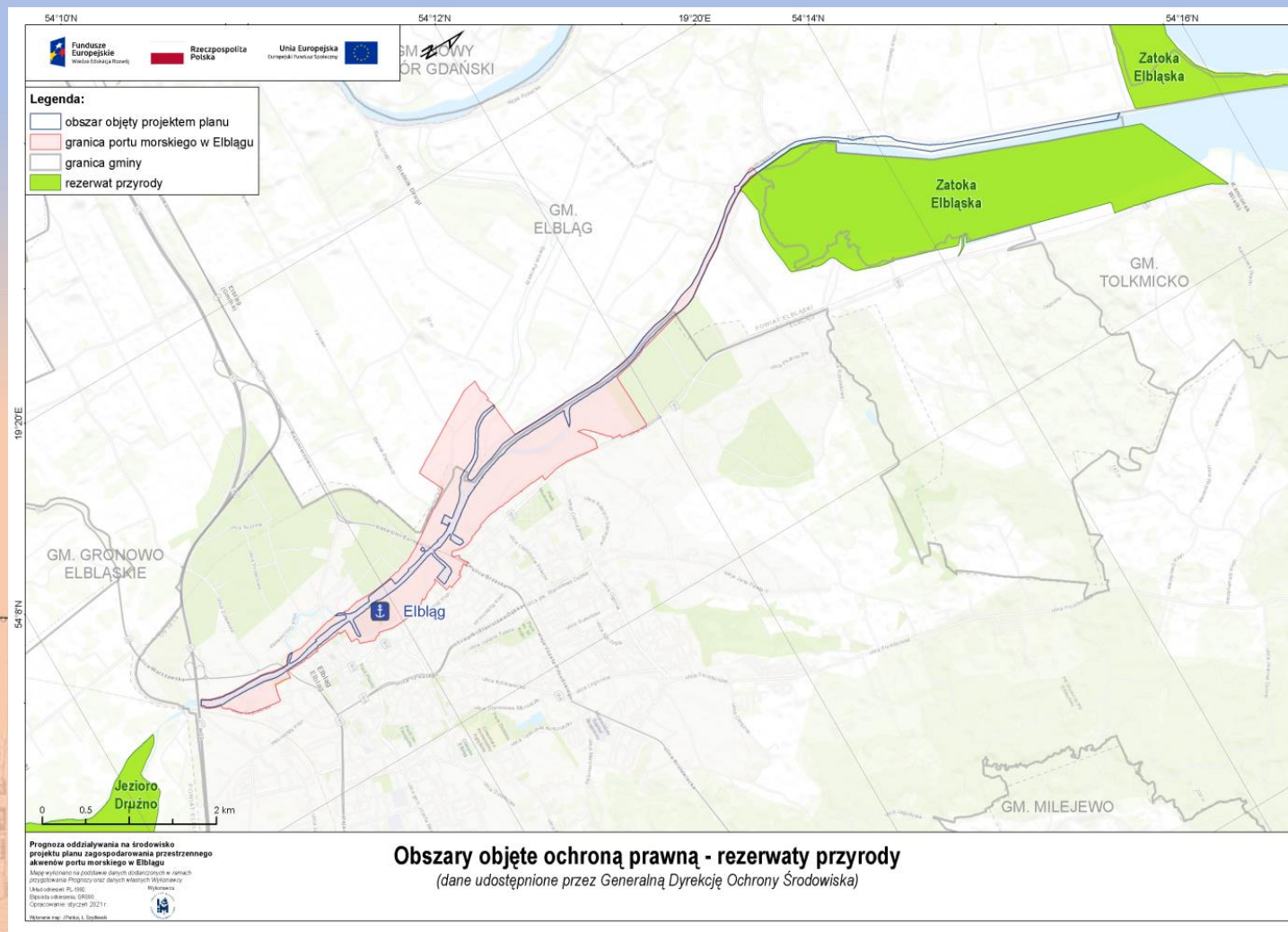
- ✓ różnorodności biologicznej
- ✓ ludzi
- ✓ zwierząt
- ✓ roślin
- ✓ wody (warunków hydrologicznych i oceanograficznych, stanu ekologicznego)
- ✓ warunków geologicznych
- ✓ warunków geomorfologicznych
- ✓ zasobów naturalnych
- ✓ antropopresji i ochrony brzegów morskich
- ✓ krajobrazu
- ✓ powietrza i klimatu akustycznego
- ✓ klimatu
- ✓ zabytków
- ✓ dóbr materialnych
- ✓ obszarów cennych przyrodniczo i obszarów chronionych, w tym obszarów Natura 2000 wraz z analizą przedmiotów ochrony

* szczegółowy opis elementów środowiska zawarty jest w dokumencie Projekt Prognozy v.0

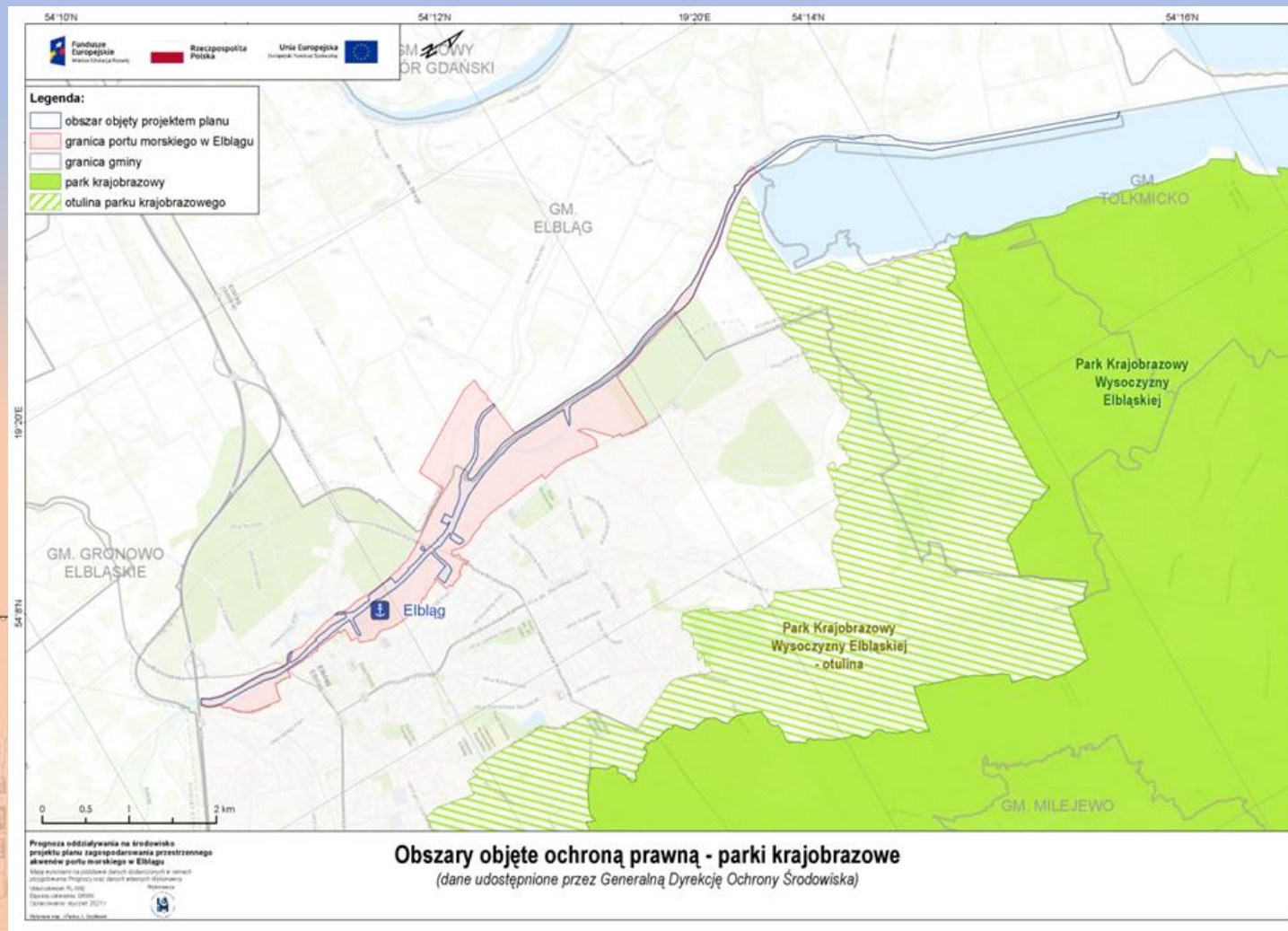
Uwarunkowania przyrodnicze

- W granicy akwenu morskiego Portu w Elblągu nie ustanowiono żadnych prawnych form ochrony przyrody.
- W północnej części obszaru objętego projektem Planu znajdują się niewielkie fragmenty obszarów Natura 2000 (Zalew Wiślany PLB280010, Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007). Po ustanowieniu w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska planów ochrony tych obszarów będą obowiązywać ich zapisy.
- W sąsiedztwie obszaru objętego projektem Planu występują rezerваты przyrody, OCH i PK.

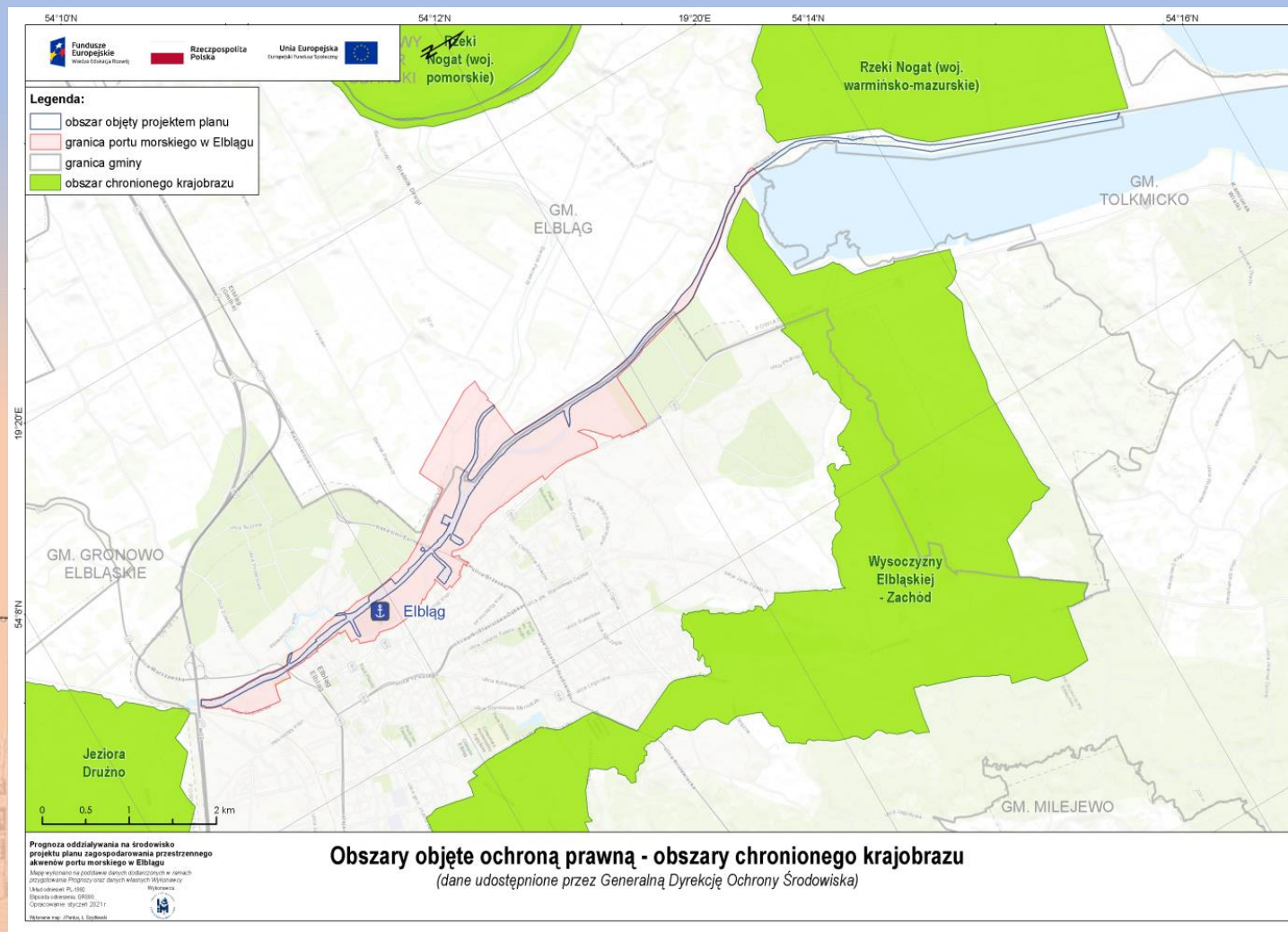
Uwarunkowania przyrodnicze

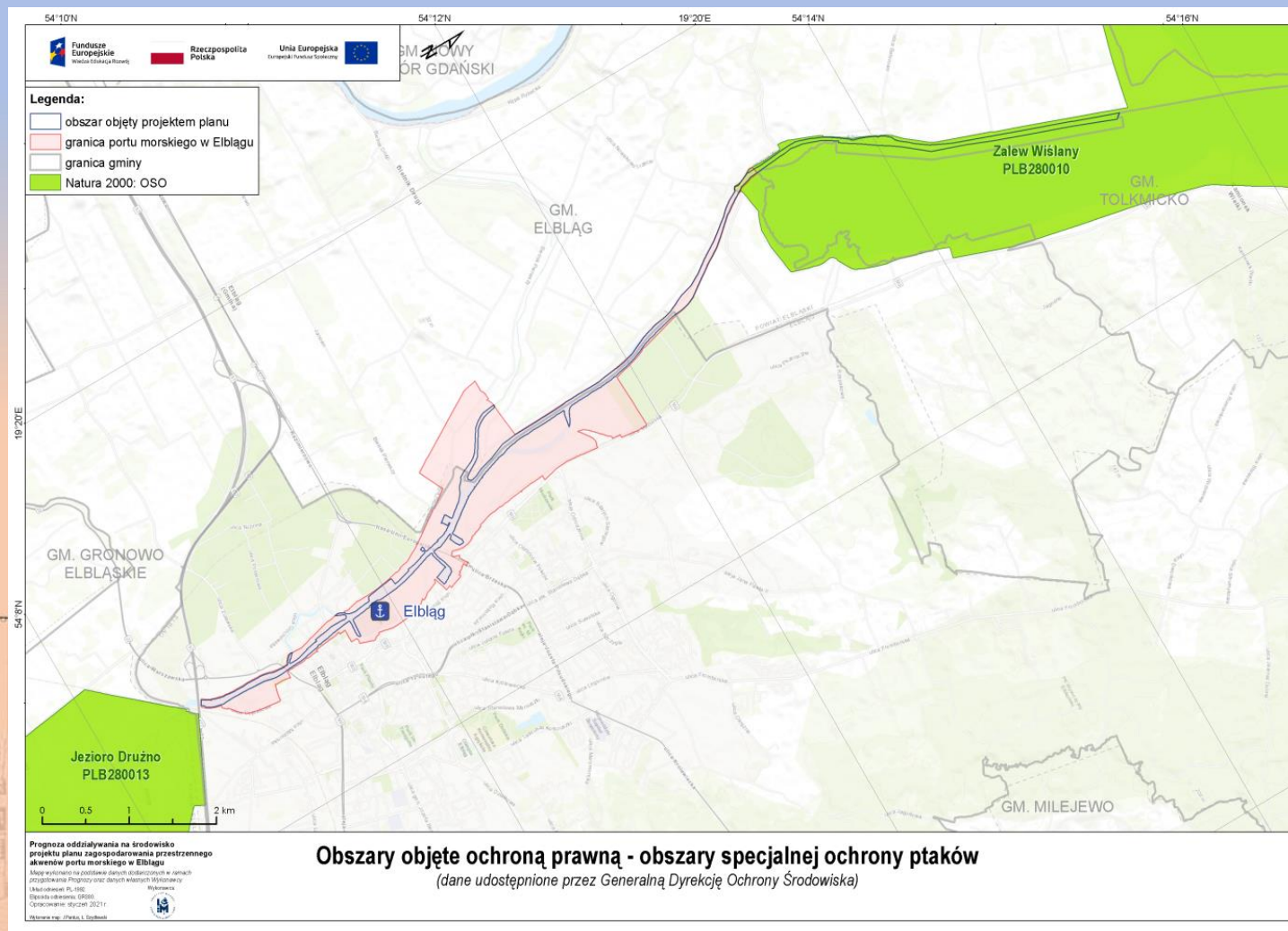
Uwarunkowania przyrodnicze

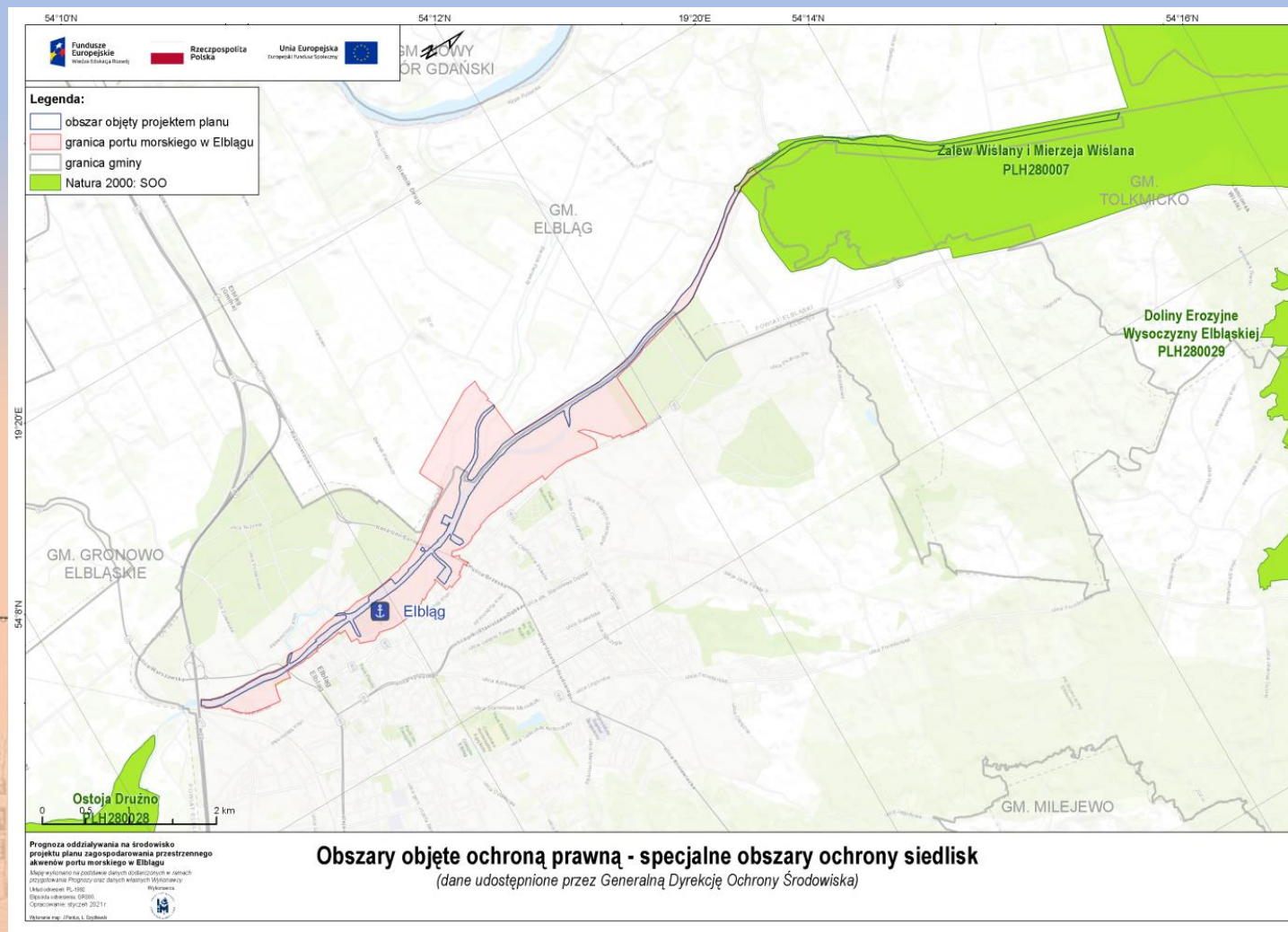
Uwarunkowania przyrodnicze

Uwarunkowania przyrodnicze

Uwarunkowania przyrodnicze

Cenność przyrodnicza

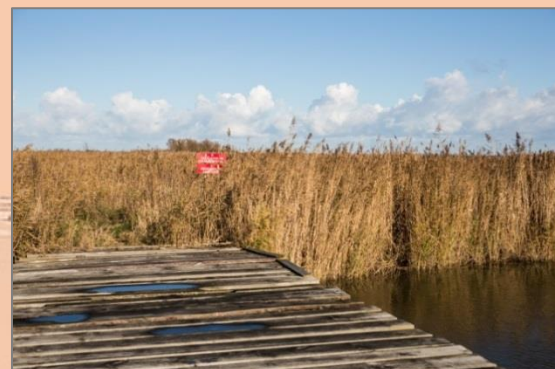
Cenność przyrodnicza

Makrozoobentos

Rzeka Elbląg na odcinku objętym projektem Planu jest silnie zeutrofizowana, fauna denna charakteryzuje się ubogim składem taksonomicznym, typowym dla mulistego dna silnie zdegradowanego zbiornika. Nie stwierdzono gatunków chronionych ani rzadkich. Nie można wskazać miejsc szczególnie cennych.

Roślinność wynurzona

Wśród roślinności wynurzonej nie występują gatunki objęte ochroną. Niemniej jednak, w północnej części obszaru przylegającej do Zatoki Elbląskiej występują rozległe i zwarte zbiorowiska szuwarowe stanowiące istotne siedliska ptaków.

Cenność przyrodnicza

Makrofity

Obszarem najcenniejszym pod względem makrofitów jest odcinek rzeki Elbląg na północ od mostu w Nowakowie. Występują tutaj dwa gatunki makrofitów objętych ochroną: tj. salwinia pływająca *Salvinia natans* (ochrona ścisła), notowana w rozproszonych stanowiskach, poza głównym nurtem wody w strefach przybrzeżnych (w skupiskach roślin wynurzonych), oraz grzybienie białe *Nymphaea alba* (ochrona częściowa), stwierdzone w punkcie pomiarowo-kontrolnym WIOŚ Elbląg Nowakowo (zlokalizowanym 250 m na północ od mostu w Nowakowie). Makrofity wodne rzeki Elbląg nie stanowią istotnego siedliska dla rozrodu, rozwoju i bytowania ryb oraz bezkręgowców fitofilnych.

Cenność przyrodnicza

Ryby

Rzeka Elbląg na całym odcinku pełni istotną rolę dla migracji ryb pomiędzy Zalewem a jeziorem Drużno oraz jest prawdopodobnym miejscem tarła ciosy będącej przedmiotem ochrony w sąsiadującym obszarze Natura 2000 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana. Występuje tu również chroniona różanka (ochrona częściowa, II zał. DS.). Jednak ze względu na punktowy charakter istniejących danych na obszarze objętym projektem Planu nie można przestrzennie wyróżnić miejsc szczególnie istotnych dla ichtiofauny.

Cenność przyrodnicza

Ptaki

Rzeka Elbląg na wysokości miasta Elbląg nie jest siedliskiem istotnym dla ptaków, wynika to z poddania jej szeroko pojętej antropopresji. Jedynym ciekawszym siedliskiem ptasim na miejskim odcinku rzeki jest mała zatoczka przy odcinającym starorzeczu w północnej części miasta. Wykazano tam możliwe gniazdowanie bączka *Ixobrychus minutus*, gatunku z załącznika I Dyrektywy Ptasiej, wymagającego czynnej ochrony w prawie polskim.

Przeloty ptaków na trasie wzdłuż rzeki z jeziora Drużno w kierunku Zatoki Elbląskiej lub w stronę przeciwną mogą występować przede wszystkim w okresie sezonowych szczytów migracji. Trasy przelotów mogą dotyczyć tak samej rzeki jak i terenów okolicznych.

Największą wartość ornitologiczną (siedliska ptaków lęgowych, w tym gatunków chronionych o wysokim statusie zagrożenia lub rzadkości występowania w skali kraju lub regionu) przedstawia część północna projektu Planu, wyznaczona wzdłuż toru wodnego rzeki Elbląg przy rezerwacie przyrody Zatoka Elbląska, w granicach obszaru Natura 2000 Zalew Wiślany PLB280010, a także wzdłuż rzeki w pobliżu mostu w Nowakowie, gdzie odnotowano stanowisko bączka *Ixobrychus minutus*.

Cenność przyrodnicza

Ssaki morskie

Obszar objęty planem nie jest istotnym siedliskiem dla ssaków morskich: foki pojawiają się tu incydentalnie, morświn nie jest notowany.

Pozostałe uwarunkowania

- Prawie na całej długości rzeki Elbląg i jej dopływach w ich dolnym biegu występują obwałowania przeciwpowodziowe. Jedynie prawy brzeg rzeki przepływającej wzdłuż Zatoki Elbląskiej pozbawiony obwałowania jest porośnięty gęstymi trzcinami.
- Rzeka Elbląg, ze zlokalizowanym w jej ujściowym odcinku portem morskim w Elblągu skupia w sobie wszystkie niekorzystne cechy rzeki nizinnej i skanalizowanej, które decydują o stanie czystości oraz intensywności procesów samooczyszczania: minimalny spadek, leniwy przepływ a czasami jego brak, postępująca eutrofizacja oraz duża ilość osadów dennych.
- Pod względem gospodarczym i turystycznym rzeka Elbląg wykorzystywana jest jako szlak żeglugowy.

Identyfikacja presji

Funkcja w PPZ	Presja (wpływ funkcji akwenów określonych w Projekcie planu zagospodarowania na środowisko morskie)
Transport (T)	• Ruch jednostek pływających i związane z tym zanieczyszczenia wody i atmosfery oraz hałas • Utrzymywanie właściwych parametrów torów wodnych (pogłębianie) i związana z tym redystrybucja zanieczyszczeń w osadach. W przypadku przebudowy torów prawdopodobieństwo zniszczenia siedlisk roślin i zwierząt • W północnej części projektu planu płoszenie i niepokojenie ptaków, szczególnie gatunków będących przedmiotami ochrony w granicach obszaru Natura 2000 Zalew Wiślany PLB280010 w okresie ich gniazdowania (marzec-sierpień), sezonowych wędrówek (sierpień-listopad, luty-maj) oraz zimowania (grudzień-luty)
Funkcjonowanie portu (Ip)	• Hałas generowany podczas rozbudowy i utrzymania infrastruktury portowej • Redystrybucja zanieczyszczeń i substancji biogenicznych z osadów do toni wodnej, naruszenie struktury dna podczas rozbudowy i utrzymania infrastruktury portowej • Zanieczyszczenie wód • Wzmożony ruch jednostek pływających
Rezerwa dla przyszłego rozwoju (P)	• Presje zależne od przyszłego wykorzystania
Obronność i bezpieczeństwo Państwa (B)	• Wzmożony ruch jednostek pływających

Identyfikacja presji

Funkcja w PPZ	Presja (wpływ funkcji akwenów określonych w Projekcie planu zagospodarowania na środowisko morskie)
Kulturowe waterfronty (Ds)	• Zanieczyszczenie wód • Wzmożony ruch jednostek pływających i związany z tym hałas
Turystyka sport i rekreacja (S)	• Wzmożony ruch jednostek pływających i związany z tym hałas • Wydeptywanie, zaśmiecanie siedlisk roślin i zwierząt • Zanieczyszczenie wód • Wprowadzanie sztucznych elementów do krajobrazu nadwodnego i podwodnego (mola, pomosty) • Dążenie do maksymalizacji zysków z turystyki, sportu i rekreacji, wpływ na rozwój i przekształcenie przestrzeni
Mariny (Sm)	• Wprowadzanie sztucznych elementów do krajobrazu nadwodnego i podwodnego, zmiana charakteru strefy brzegowej • Dążenie do maksymalizacji zysków z turystyki, sportu i rekreacji, wpływ na rozwój i przekształcenie przestrzeni • Zanieczyszczenie wód • Wzmożony ruch jednostek pływających i związany z tym hałas oraz możliwość redystrybucji zanieczyszczeń i substancji biogenicznych z osadów do toni wodnej • Naruszenie struktury dna podczas budowy nowych przystani

Wnioski i zalecenia do PPZP

- Ochrona środowiska stanowi istotny warunek podejmowania działań w poszczególnych akwenach niezależnie od tego, czy dotyczy obszaru objętego ochroną prawną, czy też nie;
- Rekomenduje się uwzględnienie na etapie wydzielenia lub/i formułowania szczegółowych zapisów do projektu Planu cennej wartości obszaru przylegającego do Zatoki Elbląskiej;
- Szczególnie istotne znaczenie ma zachowanie wielkopowierzchniowych płątów szuwaru jako preferowane przez lokalne populacje ptaków siedliska lęgowe oraz jako bufor oddzielający wodny tor rzeczny od awifaunistycznego rezerwatu przyrody Zatoka Elbląska;
- Należy mieć na uwadze zachowanie zieleni, szczególnie w miejscach występowania większych powierzchni zajmowanych przez gęste zarośla i trzcinowiska wzdłuż brzegów rzeki, a przede wszystkim w pobliżu mostu w Nowakowie. Zachowanie szuwarów jest również istotne z punktu widzenia ochrony brzegów rzeki przed falowaniem, zarówno tym wywołanym wiatrem jak i przepływającymi jednostkami.

Wnioski i zalecenia do PPZP

- Obszar objęty projektem Planu wymaga utrzymania funkcji „ochrona brzegów morskich” jedynie na odcinkach rzeki Elbląg objętych wałami przeciwpowodziowymi, w celu zachowania ich roli w systemie osłony przeciwpowodziowej. W rejonie portu, brzegi rzeki nie wymagają wyznaczania w planie uwarunkowań związanych z ochroną brzegów (są poza nielicznymi wyjątkami zajęte przez nadbrzeża z terminalami).
- Dla części obszaru objętego planem w dniu 17 września 2020 r. została wydana decyzja GDOŚ nr DOOŚ-WDŚ/ZOO.420.6.2019.mko.52 uchylająca część postanowień zawartych w decyzji WOOŚ.4211.1.2017.AZ.67 o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pod nazwą Droga wodna łącząca Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską – lokalizacja Nowy Świat z 5 grudnia 2018 r. Niezbędne jest uwzględnienie zapisów dot. warunków ochrony środowiska i przyrody określonych w ww. Decyzji w pracach nad projektem Planu.